

Suomi toisena kielenä -opettajien kannanotto perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajien kelpoisuusvaatimuksista ja koulutuksen järjestämisestä

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajille määriteltävä pätevyys ja tarjottava koulutusta

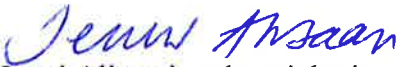
Perusopetuksen valmistavan opetuksen opettajien kelpoisuusvaatimusten puuttuminen on tuotu esiin useissa eri yhteyksissä (OAJ 2015, Kotoutumiskompassi; OKM 2016. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset; Valtioneuvoston oikeuskanslerin päätös 14.12.2015). Lisäksi Suomi toisena kielenä -opettajien yhdistyksen tietoon on tuotu huoli siitä, miten eri puolilla Suomea saatetaan palkata perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajiksi henkilöitä hyvin kirjavilla koulutustaustoilla, myös ilman pedagogista pätevyyttä. OAJ:n selvitysten mukaan osalla opettajista ei myöskään ole lainkaan suomi tai ruotsi toisena kielenä -opintoja (OAJ 2015).

Tarve valmistavaan opetukseen on kasvanut viime vuosien aikana huomattavasti. Tämä tarve ei todennäköisesti tule vähenemään kansainvälistyvässä maailmassa. Yhdistyksessämme on herännyt huoli siitä, että valmistavan opetuksen opettajien vaatimaan ja hyvin moniulotteiseen työhön ei tarjota asianmukaista ammatillista lisäkoulutusta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajan kelpoisuusvaatimusten puuttumisesta seuraa se, että opetuksen järjestäjät voivat määritellä omat, paikoin kirjavat, pätevyysvaatimuksensa (OKM 2016) tai olla määrittelemättä niitä lainkaan. Valmistavan opetuksen opettajalla on keskeinen rooli maahanmuuttajataustaisen lapsen tuen tarpeiden tunnistamisessa ja integrointiin liittyvässä yhteistyössä koulun eri toimijoiden kesken.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen S2-oppilaiden osaamisen arviointiraportin mukaan valmistavalla opetuksella on voimakas vaikutus niiden oppilaiden osaamiseen, joiden koulunkäyntiaika Suomessa oli vain 1–2 vuotta. Tulos kertoo valmistavan opetuksen roolista erityisesti myöhään maahan tulleiden nuorten suomen kielen taitojen kehittämisessä, ja raportin kehittämissuosituksissa painotetaan opetuksen järjestäjien vastuuta taata riittävä tuki myöhään perusopetukseen tulleiden oppilaiden opiskelun jatkumon turvaamiseksi valmistavasta opetuksesta perusopetuksen loppuun ja toiselle asteelle. (Kuukka & Metsämuuronen, 2016.) Valmistavassa opetuksessa opettajan professionaalisuudella on keskeinen merkitys tarkoituksenmukaisen tuen antamisessa.

Opettajien ammattijärjestö OAJ (2015) ehdottaa Kotoutumiskompassissaan, että ”kaikkien opettajien, jotka antavat S2/R2- tai valmistavan oppimäärän mukaista opetusta, on saatava opetukseen valmiuksia antavaa perus- ja täydennyskoulutusta”. Myös Suomi toisena kielenä opettajat ry. ehdottaa, että perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajille asetetaan kelpoisuusvaatimukset, joiden perusteella opettajankoulutuslaitosten on mahdollista suunnitella ja järjestää kelpoisuusvaatimukset täyttävää koulutusta. S2-yhdistyksen mielestä koulutukseen tulisi sisältyä riittävästi opintoja suomen kielestä, sen oppimisesta ja opettamisesta, kieli- ja kulttuuritietoisuudesta sekä maahanmuuttajaoppilaiden erityisen tuen tarpeesta.

Turussa 22.6.2016

Jenni Alisaari, puheenjohtaja
Suomi toisena kielenä -opettajat ry.

Suomi toisena kielenä -opettajien kannanotto perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajien kelpoisuusvaatimuksista ja koulutuksen järjestämisestä

Lähteet

Kuukka, K. & Metsämuuronen, J. 2016. Suomi toisena kielenä (S2) –oppimäärän oppimistulokset perusopetuksen 9. vuosiluokalla 2015. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

OAJ 2015. Kotoutumiskompasi. <http://www.oaj.fi/cs/oaj/Kotoutumiskompassi>

OKM 2016. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:1

Valtioneuvoston oikeuskanslerin päätös 14.12.2015 (Dnro OKV/2/50/2015). Maahanmuuttajalasten ja -nuorten oikeus perusopetukseen.